

**Proprietatea intelectuală.
Legislație, jurisprudență
și repere bibliografice**

***– Publicată cu avizul Asociației Științifice
de Dreptul Proprietății Intelectuale –***

**Ediție îngrijită de:
prof. univ. dr. Viorel Roș
lector univ. dr. Ciprian Raul Romișan**

**Proprietatea intelectuală.
Legislație, jurisprudență
și repere bibliografice**

**Ediția a 4-a,
rev.**

**Ediție îngrijită de:
prof. univ. dr. Viorel Roș
lector univ. dr. Ciprian Raul Romițan**

**Universul Juridic
București
- 2021 -**

Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe¹⁾

Titlul I

Dreptul de autor

Partea I

Dispoziții generale

Capitolul I

Dispoziții introductive

Art. 1. (1) Dreptul de autor asupra unei opere literare, artistice sau științifice, precum și asupra altor opere de creație intelectuală este recunoscut și garantat în condițiile prezentei legi. Acest drept este legat de persoana autorului și comportă atribute de ordin moral și patrimonial.

(2) Opera de creație intelectuală este recunoscută și protejată, independent de aducerea la cunoștința publică, prin simplul fapt al realizării ei, chiar în formă nefinalizată.

(3) Dispozițiile prezentei legi se aplică numai în condițiile respectării prevederilor legislației naționale în materia prelucrării datelor cu caracter personal.

Art. 2. Recunoașterea drepturilor prevăzute în prezenta lege nu prejudiciază și nu exclude protecția acordată prin alte dispoziții legale.

• **JURISPRUDENTĂ. Dec. ICCJ (SC I) nr. 886/2012** (www.scj.ro): *Art. 2 nu prevede explicit posibilitatea unei duble dezvănuări a titularului drepturilor pentru aceeași faptă de încălcare, vizând același obiect al protecției, ca atare, nu derogă de la dreptul comun.*

Capitolul II

Subiectul dreptului de autor

Art. 3. (1) Este autor persoana fizică sau persoanele fizice care au creat opera.

(2) În cazurile expres prevăzute de lege, pot beneficia de protecția acordată autorului persoanele juridice și persoanele fizice, altele decât autorul.

---

¹⁾ Rep. (M. Of. nr. 489 din 14 iunie 2018); cu ultim. modif. aduse prin **L. nr. 8/2020** pt. modif. și compl. L. nr. 8/1996 (M. Of. nr. 14 din 10 ianuarie 2020).

V. și:

– **O.U.G. nr. 111/2021** pt. stabilirea unor măsuri de protecție socială a angajaților și a altor categorii profesionale în contextul interzicerii, suspendării ori limitării activităților economice, determinate de situația epidemiologică generată de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2 (M. Of. nr. 945 din 4 octombrie 2021); „**Art. 6. (1) Începând cu data intrării în vigoare a prezentei O.U.G. și până la 31 dec. 2021, pe per. întreruperii temporare a activității, total sau parțial, în contextul creșterii incidenței răspândirii coronavirusului SARS-CoV-2 și al măsurilor pentru diminuarea impactului tipului de risc prevăz. de H.G. pentru prelungirea stării de alertă pe teritoriul României, beneficiază de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Muncii și Protecției Sociale de o indemnizație lunară de 75% din câștigul salarial mediu brut prevăz. de L. bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2021 nr. 16/2021, cu modif. și compl. ult., alte categorii de persoane care realizează venituri, după cum urmează: b) persoanele fizice care obțin venituri exclusiv din drepturile de autor și drepturile conexe, astfel cum sunt reglem. de L. nr. 8/1996 priv. dreptul de autor și drepturile conexe, rep., cu modif. și compl. ult.”.**

– **OMMPS nr. 1004/2021** priv. aprob. modelului cererii și al declarației pe propria răspundere prevăz. la art. 7 alin. (2) [Indemnizația prevăz. la art. 6 se acordă pe bază de cerere și declarație pe propria răspundere, însoțită de documentul care atestă întreruperea temporară a activității, total sau parțial și, în cazul persoanelor prevăzute la art. 6 alin. (1), de copia documentului de identitate] O.U.G. nr. 111/2021 (M. Of. nr. 1046 din 2 noiembrie 2021).

(3) Calitatea de subiect al dreptului de autor se poate transmite în condițiile legii.

(4) Sunt recunoscuți și protejați ca titulari ai dreptului de autor persoanele fizice sau juridice, care au dobândit această calitate prin moștenire sau cesiune, în condițiile legii, precum și editorii de opere muzicale și de opere scrise, pentru drepturile care le-au fost transferate în baza unor acorduri individuale și care au dreptul cel puțin la o parte din veniturile provenite din drepturi.

(5) Este considerat utilizator orice persoană fizică sau juridică care întreprinde acțiuni condiționate de autorizarea de către autori sau titularii de drepturi, de remunerarea acestora sau de plata unor compensații către aceștia și care nu acționează în calitate de consumator.

• **JURISPRUDENȚĂ. Dec. ICCJ (SC I) nr. 3052/2013** (www.scj.ro): *Nu pot fi ignorate aspectele înveredate prin motivele de recurs, precum calitatea de profesionist a părâtei, care trebuie să acționeze cu diligența cerută acestui statut și să facă verificări, înainte de folosirea operei, în legătură cu calitatea de autor a acesteia, cu atât mai mult cu cât nu a contractat drepturile asupra operei cu o persoană fizică, ce ar fi beneficiat de prezumția calității de autor în condițiile art. 3, ci cu o persoană juridică, incapabilă, prin natura sa, să creeze opere, astfel cum, în mod corect, s-a susținut în motivarea recursului. Aceste elemente reprezintă, însă, simple prezumții, care pot fi combătute de către autorul faptei ilicite prin dovedirea fie a efectuării diligențelor în vederea stabilirii calității de autor a operei, fie a existenței unei erori de fapt scuzabile, determinate de fapta unui terț (pentru care autorul faptei nu este ținut a răspunde), în circumstanțe particulare care i-au creat convingerea că terțul deține drepturile patrimoniale asupra operei și este în măsură să i le transmită.*

Art. 4. (1) Se prezumă a fi autor, până la proba contrară, persoana sub numele căreia opera a fost adusă pentru prima dată la cunoștința publică.

(2) Când opera a fost adusă la cunoștința publică sub formă anonimă sau sub un pseudonim care nu permite identificarea autorului, dreptul de autor se exercită de persoana fizică sau juridică ce o face publică având consimțământul autorului, atât timp cât acesta nu își dezvăluie identitatea.

• **JURISPRUDENȚĂ. Dec. ICCJ (SC I) nr. 4239/2011** (www.scj.ro): *Art. 4 instituie o prezumție relativă, care poate fi răsturnată prin orice mijloc de probă. V. și Dec. ICCJ (SC I) nr. 614/2020 (infra, art. 8).*

Art. 5. (1) Este operă comună opera creată de mai mulți coautori, în colaborare.

(2) Dreptul de autor asupra operei comune aparține coautorilor acesteia, între care unul poate fi autorul principal, în condițiile prezentei legi.

(3) În lipsa unei convenții contrare, coautorii nu pot utiliza opera decât de comun acord. Refuzul consimțământului din partea oricăruia dintre coautori trebuie să fie temeinic justificat.

(4) În cazul în care contribuția fiecărui coautor este distinctă, aceasta poate fi utilizată separat, cu condiția să nu se prejudicieze utilizarea operei comune sau drepturile celorlalți coautori.

(5) În cazul utilizării operei create în colaborare, remunerația se cuvine coautorilor în proporțiile pe care aceștia le-au convenit. În lipsa unei convenții, remunerația se împarte proporțional cu părțile de contribuție ale autorilor sau în mod egal, dacă acestea nu se pot stabili.

Art. 6. (1) Este operă colectivă opera în care contribuțiile personale ale coautorilor formează un tot, fără a fi posibil, dată fiind natura operei, să se atribuie un drept distinct vreunui dintre coautori asupra ansamblului operei create.

(2) În lipsa unei convenții contrare, dreptul de autor asupra operei colective aparține persoanei fizice sau juridice din inițiativa, sub responsabilitatea și sub numele căreia a fost creată.

• **JURISPRUDENȚĂ. Dec. ICCJ (SC I) nr. 326/2017** (www.scj.ro): Pe baza materialului probator al cauzei, s-a reținut că pârâta este cea care a coordonat întregul proces de elaborare a lucrării după prezentarea de către recurenți a acestei idei pârâtei, chiar reclamații susținând încă din motivarea cererii de chemare în judecată că pârâta, după acceptarea ideii acestora, era cea care își dădea acordul pentru fiecare etapă intermediară în elaborarea proiectului până la forma finită a acestuia. Recurenții/reclamanți sunt, alături de alte persoane, coautori ai lucrării, operă colectivă, însă, având în vedere că titularul dreptului de autor asupra acestei opere colective este pârâta, aceasta are plenitudinea drepturilor patrimoniale de autor stabilite de L. nr. 8/1996 și a exercitării lor, situație în care o poate utiliza el însuși sau poate autoriza terții în vederea utilizării, în oricare dintre formele legale.

• **JURISPRUDENȚĂ. Dec. ICCJ (SC I) nr. 614/2020** (www.scj.ro): Înregistrarea la ORDA nu reprezintă o dovadă a calității de autor, instanța de judecată fiind suverană în a aprecia, în funcție de circumstanțele speței, dacă există drept de autor și cine este titularul dreptului de autor. Or, (...) este un spectacol folcloric, compus din muzică, versuri și dans, un spectacol foarte vechi, transmis din generație în generație, prin viu grai, căruia reclamantul împreună cu ceilalți membri ai grupului (cântăreți, muzicieni, dansatori) i-au dat o interpretare și o execuție într-o manieră proprie, motiv pentru care membrii grupului în cauză, printre care s-a aflat de la un moment dat încolo și recurentul-pârât, nu pot pretinde drept de autor asupra acestei opere colective, ci doar drepturi conexe dreptului de autor în calitate de interpreți și executanți. Ca atare, nu se pune nici problema aplicării art. 6 alin. (2) L. nr. 8/1996, invocat de către recurent, privitor la dreptul de autor asupra operei colective.

Capitolul III

Obiectul dreptului de autor

Art. 7. Constituie obiect al dreptului de autor operele originale de creație intelectuală în domeniul literar, artistic sau științific, oricare ar fi modalitatea de creație, modul sau forma de exprimare și independent de valoarea și destinația lor, cum sunt:

a) scrierile literare și publicistice, conferințele, predicile, pledoariile, prelegerile și orice alte opere scrise sau orale, precum și programele pentru calculator;

b) operele științifice, scrise sau orale, cum ar fi: comunicările, studiile, cursurile universitare, manualele școlare, proiectele și documentațiile științifice;

c) compozițiile muzicale cu sau fără text;

d) operele dramatice, dramatico-muzicale, operele coregrafice și pantomimele;

e) operele cinematografice, precum și orice alte opere audiovizuale;

f) operele fotografice, precum și orice alte opere exprimate printr-un procedeu analog fotografiei;

g) operele de artă grafică sau plastică, cum ar fi: operele de sculptură, pictură, gravură, litografie, artă monumentală, scenografie, tapiserie, ceramică, plastica sticlei și a metalului, desene, design, precum și alte opere de artă aplicată produselor destinate unei utilizări practice;

h) operele de arhitectură, inclusiv planșele, machetele și lucrările grafice ce formează proiectele de arhitectură;

i) lucrările plastice, hărțile și desenele din domeniul topografiei, geografiei și științei în general.

● **JURISPRUDENȚĂ. Dec. ICCJ (SC I) nr. 4244/2011** (www.scj.ro): *Originalitatea ideii, unicitatea acesteia în domeniul arhitecturii, nu prezintă relevanță în analiza originalității unei lucrări ca operă care să intre sub domeniul de protecție al L. nr. 8/1996, cerință impusă de art. 7, întrucât ideile, teoriile, conceptele, descoperirile și invențiile, conținute într-o operă, oricare ar fi modul de preluare, de scriere, de explicare sau de exprimare, sunt excluse de la protecție prin art. 9 lit. a).*

Dec. ICCJ (SC I) nr. 5140/2013 (www.scj.ro): *Lucrarea nu reprezintă un proiect științific și, deci, o operă protejabilă în sensul art. 7 lit. b) L. nr. 8/1996, dacă nu cuprinde suficiente date de fundamentare științifică care să permită, în același timp, determinarea contribuției creatoare a autorului față de principiile științifice deja cunoscute.*

Dec. ICCJ (SC I) nr. 1274/2019 (www.scj.ro): *Obiectul dreptului de autor nu îl constituie însuși locul unde sunt amplasate aceste obiecte, ci fiecare creație în parte, fiecare cruce realizată în acest stil. Nu se poate considera că cimitirul în sine reprezintă o operă de sine stătătoare atâta timp cât nu s-a reținut din probele administrate că ar fi fost creat de la început ca viziune unitară a autorului în forma în care există astăzi. Chiar dacă ar fi inițiatorul unui astfel de stil de confecționare a acestor obiecte, se pune problema dacă se poate considera că a dobândit un drept de autor asupra acestuia. Nu pot beneficia de protecția dreptului de autor ideile, conceptele sau procedeele [art. 9 alin. (1) lit. a) L. nr. 8/1996]. Este de reținut că recurentul prin prezenta cerere de chemare în judecată, așa cum rezultă și din recurs, încearcă să interzică realizarea crucilor de același tip cu cele create de (...), adică acele cruci care prezintă ca elemente comune acoperișul, fondul albastru, textul epitafului în versuri satirice, decorațiuni florale și vegetale etc. Or, constituie obiect al dreptului de autor operele originale de creație intelectuală [art. 7 alin. (1) L. nr. 8/1996]. Prin dreptul de autor este protejată originalitatea operei în întregul său, iar nu fiecare element component generic și cu atât mai puțin ideea de a îngloba într-o anumită creație anumite elemente, care mai fuseseră folosite și în trecut de meșteșugarii locali, ideea de a produce manual „un tip de cruce cu anumite caracteristici”, cum susține recurentul. În speță nu s-a reținut că pârâții ar fi copiat creațiile lui (...) sau ale recurentului, ci doar că au realizat creații asemănătoare, în același stil.*

Dec. ICCJ (SCAF) nr. 613/2020 (www.scj.ro): *Documentația aferentă contractului constituie obiect al dreptului de autor, proiectul este realizat exclusiv de un arhitect, cu concursul unor ingineri, geotehnicieni, topometriști. Arhitectura are o latură științifică, dar și una cultural-artistică, fapt ce implică recunoașterea unui drept de autor al arhitectului asupra creațiilor în domeniu, adică operele de arhitectură.*

V. și:

- **Dec. ICCJ (SC I) nr. 104/2016** (*infra*, art. 35);

- **Dec. ICCJ (SC I) nr. 7679/2012** (*infra*, art. 188).

Art. 8. Fără a prejudicia drepturile autorilor operei originale, constituie, de asemenea, obiect al dreptului de autor operele derivate care au fost create plecând de la una sau mai multe opere preexistente, și anume:

a) traduceri, adaptări, adnotări, lucrări documentare, aranjamentele muzicale și orice alte transformări ale unei opere literare, artistice sau științifice care reprezintă o muncă intelectuală de creație;

b) culegerile de opere literare, artistice sau științifice, cum ar fi: enciclopediile și antologiile, colecțiile sau compilațiile de materiale sau date, protejate ori nu, inclusiv bazele de date, care, prin alegerea sau dispunerea materialului, constituie creații intelectuale.

• **JURISPRUDENȚĂ. Dec. ICCJ (SC I) nr. 955/2014** (www.scj.ro): *Criteriul originalității nu este îndeplinit atunci când constituirea bazei de date este impusă de considerații tehnice, de reguli sau de limitări care nu lasă loc niciunei libertăți de creație. Protecția bazei de date prin dreptul de autor nu se extinde asupra conținutului bazei de date, și nici asupra elementelor constitutive ale acestuia. Aceste noțiuni nu acoperă crearea datelor cuprinse în această bază. O bază de date este protejată de dreptul de autor cu condiția ca alegerea sau dispunerea datelor pe care le conține să constituie o expresie originală a libertății de creație a autorului său, fapt a cărui verificare revine instanței. În consecință: efortul intelectual și know-how-ul consacrate creării datelor menționate nu sunt relevante pentru a aprecia eligibilitatea bazei de date menționate pentru protecția prin acest drept; este irelevant, în acest scop, dacă alegerea sau dispunerea acestor date implică sau nu implică un „aport semnificativ” la acestea; munca și know-how-ul semnificative care se impun pentru constituirea acestei baze nu pot, ca atare, să justifice o asemenea protecție, dacă nu exprimă nicio originalitate în alegerea sau dispunerea datelor pe care aceasta le conține. Noțiunile „alegere” și „dispunere” vizează selectarea și, respectiv, aranjarea datelor, prin care autorul bazei îi conferă acesteia structura sa. Aceste noțiuni nu acoperă crearea datelor cuprinse în această bază.*

Dec. ICCJ (SC I) nr. 614/2020 (www.scj.ro): *Recurentul-pârât a susținut, pe de o parte, că instanța de apel nu a identificat corect obiectul cererii reconvenționale, prin care nu a pretins drept de autor asupra cântecelor, ci asupra albumului în sine, care reprezintă muncă de creație intelectuală [art. 8 alin. (1) lit. a) L. nr. 8/1996], iar, pe de altă parte, că a interpretat greșit legea când a considerat că în cauză este vorba doar despre drepturi conexe și nu despre drept de autor. Or, termenul „colaj” nu înseamnă compoziția muzicii și a versurilor, ci selecția cântecelor care apar pe CD și care, potrivit susținerilor recurentului-pârât, fac parte din spectacolul prezentat publicului în prima apariție televizată. Referitor la calitatea de „autor al albumului în sine”, recurentul-pârât nu a arătat concret în ce a constatat contribuția sa la realizarea înregistrării care apare pe CD, în afară de contractarea editorului pentru realizarea acestuia. Este adevărat că acest contract de editare se încheie [art. 49 L. nr. 8/1996] de către titularul dreptului de autor, dar acest text de lege pleacă de la premisa că persoana care pretinde că este titularul dreptului de autor, chiar are această calitate. Din aceste motive recurentul pârât apare în calitate de autor la ORDA și în Registrul Național al Fonogramelor. Aceasta este doar o prezumție [art. 4 alin. (1) L. nr. 8/1996], care a fost răsturnată prin probele administrate în cauză. Recurentul-pârât nu a argumentat nici de ce consideră că variantele personalizate ale unei creații folclorice s-ar încadra în „aranjamentele muzicale și orice alte transformări ale unei opere”. Părțile nu ar putea pretinde decât drepturi conexe dreptului de autor, care se întind asupra variantelor personalizate ale unei creații folclorice, iar nu drept de autor asupra operei colective reprezentate de spectacolul folcloric, compus din muzică, versuri și dans. V. și Dec. ICCJ (SC I) nr. 7679/2012 (infra, art. 188).*

Art. 9. Nu pot beneficia de protecția legală a dreptului de autor următoarele:

a) ideile, teoriile, conceptele, descoperirile științifice, procedeele, metodele de funcționare sau conceptele matematice ca atare și invențiile, conținute într-o operă, oricare ar fi modul de preluare, de scriere, de explicare sau de exprimare;

b) textele oficiale de natură politică, legislativă, administrativă, judiciară și traducерile oficiale ale acestora;

c) simbolurile oficiale ale statului, ale autorităților publice și ale organizațiilor, cum ar fi: stema, sigiliul, drapelul, emblema, blazonul, insigna, ecusonul și medalia;

d) mijloacele de plată;

e) știrile și informațiile de presă;

f) simplele fapte și date.

● **JURISPRUDENȚĂ. Dec. ICCJ (SC I) nr. 955/2014** (www.scj.ro): *Faptul că textele oficiale de natură politică, legislativă, administrativă, judiciară și traducerile oficiale ale acestora nu pot beneficia de protecția legală a dreptului de autor nu înseamnă că acestea nu se încadrează în categoria operelor preexistente, ci doar că legiuitorul, din anumite considerente, a ales să nu le acorde o protecție legală.*

V. și Dec. ICCJ (SC I) nr. 4244/2011, Dec. ICCJ (SC I) nr. 1274/2019 (supra, art. 7).

Capitolul IV

Conținutul dreptului de autor

Art. 10. Autorul unei opere are următoarele drepturi morale:

a) dreptul de a decide dacă, în ce mod și când va fi adusă opera la cunoștința publică;

b) dreptul de a pretinde recunoașterea calității de autor al operei;

c) dreptul de a decide sub ce nume va fi adusă opera la cunoștința publică;

d) dreptul de a pretinde respectarea integrității operei și de a se opune oricărei modificări, precum și oricărei atingeri aduse operei, dacă prejudiciază onoarea sau reputația sa;

e) dreptul de a retracta opera, despăgubind, dacă este cazul, pe titularii drepturilor de utilizare, prejudiciați prin exercitarea retractării.

● **JURISPRUDENȚĂ. Dec. ICCJ (SC I) nr. 606/2012** (www.scj.ro): *În contextul art. 10 lit. d), este necesar ca atingerea obiectivă adusă dreptului să se producă în legătură cu utilizarea operei, în vreuna dintre formele prevăz. de art. 13.*

V. și Dec. ICCJ (SC I) nr. 4505/2013 (infra, art. 188).

Art. 11. (1) Drepturile morale nu pot face obiectul vreunei renunțări sau înstrăinări.

(2) După moartea autorului, exercițiul drepturilor prevăzute la art. 10 lit. a), b) și d) se transmite prin moștenire, potrivit legislației civile, pe durată nelimitată. Dacă nu există moștenitori, exercițiul acestor drepturi revine organismului de gestiune colectivă care a administrat drepturile autorului sau, după caz, organismului cu cel mai mare număr de membri, din domeniul respectiv de creație.

Art. 12. Autorul unei opere are dreptul patrimonial exclusiv de a decide dacă, în ce mod și când va fi utilizată opera sa, inclusiv de a consimți la utilizarea operei de către alții.

Art. 13. Utilizarea unei opere dă naștere la drepturi patrimoniale, distincte și exclusive, ale autorului de a autoriza sau de a interzice:

a) reproducerea operei;

b) distribuirea operei;

c) importul în vederea comercializării pe piața internă a copiilor realizate, cu consimțământul autorului, după operă;

d) închirierea operei;

- e) împrumutul operei;
- f) comunicarea publică, direct sau indirect a operei, prin orice mijloace, inclusiv prin punerea operei la dispoziția publicului, astfel încât să poată fi accesată în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public;
- g) radiodifuzarea operei;
- h) retransmiterea prin cablu a operei;
- i) realizarea de opere derivate.

• **JURISPRUDENȚĂ.** *V. Dec. ICCJ (SC I) nr. 1150/2021 (infra, art. 188).*

Art. 14. Prin reproducere, în sensul prezentei legi, se înțelege realizarea, integrală sau parțială, a uneia ori a mai multor copii ale unei opere, direct sau indirect, temporar ori permanent, prin orice mijloc și sub orice formă, inclusiv realizarea oricărei înregistrări sonore sau audiovizuale a unei opere, precum și stocarea permanentă ori temporară a acestora cu mijloace electronice.

• **JURISPRUDENȚĂ.** *V. Dec. ICCJ (SC I) nr. 1849/2018 (infra, art. 104).*

Art. 15. (1) Prin distribuire, în sensul prezentei legi, se înțelege vânzarea sau orice alt mod de transmitere, cu titlu oneros ori gratuit, a originalului sau a copiilor unei opere, precum și oferirea publică a acestora.

(2) Dreptul de distribuire se epuizează o dată cu prima vânzare sau cu primul transfer de drept de proprietate asupra originalului ori a copiilor unei opere, pe piața internă, de către titularul de drepturi sau cu consimțământul acestuia.

Art. 16. Prin import, în sensul prezentei legi, se înțelege introducerea pe piața internă, cu scopul comercializării, a originalului sau a copiilor legal realizate ale unei opere fixate pe orice fel de suport.

Art. 17. Prin închiriere, în sensul prezentei legi, se înțelege punerea la dispoziție spre utilizare, pentru un timp limitat și pentru un avantaj economic sau comercial direct ori indirect, a unei opere.

Art. 18. (1) Prin împrumut, în sensul prezentei legi, se înțelege punerea la dispoziție spre utilizare, pentru un timp limitat și fără un avantaj economic sau comercial direct ori indirect, a unei opere prin intermediul unei instituții care permite accesul publicului în acest scop.

(2) Împrumutul efectuat prin biblioteci nu necesită autorizarea autorului și dă dreptul acestuia la o remunerație echitabilă. Acest drept nu poate face obiectul unei renunțări.

(3) Remunerația echitabilă prevăzută la alin. (2) nu se datorează în cazul în care împrumutul este realizat prin bibliotecile instituțiilor de învățământ și prin bibliotecile publice cu acces gratuit.

(4) Împrumutul unor opere fixate în înregistrări sonore sau audiovizuale nu poate avea loc decât după 6 luni de la prima distribuire a operei.

(5) Dreptul de împrumut nu se epuizează odată cu prima vânzare sau cu primul transfer de drept de proprietate asupra originalului ori a copiilor unei opere, pe piață, efectuat sau consimțit de titularul de drepturi.

Art. 19. Dispozițiile prezentei legi privind închirierea și împrumutul nu se aplică:

- a) construcțiilor rezultate din proiecte arhitecturale;
- b) originalelor sau copiilor operelor de design ori de artă aplicată, utilizate pentru realizarea produselor de consum;

c) originalelor sau copiilor operelor, realizate în scopul comunicării publice ori pentru a căror utilizare există un contract;

d) lucrărilor de referință pentru consultare imediată sau pentru împrumut între instituții;

e) operelor create de autor în cadrul contractului individual de muncă, dacă acestea sunt utilizate de către cel care a angajat autorul, în cadrul activității obișnuite.

Art. 20. (1) Se consideră comunicare publică orice comunicare a unei opere, realizată direct sau prin orice mijloace tehnice, făcută într-un loc deschis publicului sau în orice loc în care se adună un număr de persoane care depășește cercul normal al membrilor unei familii și al cunoștințelor acesteia, inclusiv reprezentarea scenică, recitarea sau orice altă modalitate publică de execuție ori de prezentare directă a operei, expunerea publică a operelor de artă plastică, de artă aplicată, fotografică și de arhitectură, proiecția publică a operelor cinematografice și a altor opere audiovizuale, inclusiv a operelor de artă digitală, prezentarea într-un loc public, prin intermediul înregistrărilor sonore sau audiovizuale, precum și prezentarea într-un loc public, prin intermediul oricăror mijloace, a unei opere radiodifuzate. De asemenea, se consideră publică orice comunicare a unei opere, prin mijloace cu fir sau fără fir, realizată prin punerea la dispoziția publicului, inclusiv prin internet sau alte rețele de calculatoare, astfel încât oricare dintre membrii publicului să poată avea acces la aceasta din orice loc sau în orice moment ales în mod individual.

(2) Dreptul de a autoriza sau de a interzice comunicarea publică sau punerea la dispoziția publicului a operelor nu se consideră epuizat prin niciun act de comunicare publică sau de punere la dispoziția publicului.

• **JURISPRUDENȚĂ.** *V. Dec. ICCJ (SC I) nr. 1150/2021 (infra, art. 188).*

Art. 21. În sensul prezentei legi, prin radiodifuzare se înțelege:

a) emiterea unei opere de către un organism de radiodifuziune ori de televiziune, prin orice mijloc ce servește la propagarea fără fir a semnelor, sunetelor sau imaginilor, ori a reprezentării acestora, inclusiv comunicarea ei publică prin satelit, în scopul recepționării de către public;

b) transmiterea unei opere sau a reprezentării acesteia, prin fir, prin cablu, prin fibră optică sau prin orice alt procedeu similar, cu excepția rețelelor de calculatoare, în scopul recepționării ei de către public.

Art. 22. Prin retransmiterea prin cablu, în sensul prezentei legi, se înțelege retransmiterea simultană, nealterată și integrală, de către un operator, prin mijloacele prevăzute la art. 21 lit. b) sau printr-un sistem de difuzare prin unde ultracurte, pentru recepționarea de către public a unei transmisii inițiale, cu sau fără fir, inclusiv prin satelit, de servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune, destinate recepționării de către public.

Art. 23. Prin realizarea de opere derivate, în sensul prezentei legi, se înțelege traducerea, publicarea în culegeri, adaptarea, precum și orice altă transformare a unei opere preexistente, dacă aceasta constituie creație intelectuală.

Art. 24. (1) Autorul unei opere originale de artă grafică sau plastică ori al unei opere fotografice beneficiază de un drept de suită, reprezentând dreptul de a încasa o cotă din prețul net de vânzare obținut la orice revânzare a operei, ulterioară primei

înstrăinări de către autor, precum și dreptul de a fi informat cu privire la locul unde se află opera sa.

(2) Dreptul menționat la alin. (1) se aplică tuturor actelor de revânzare a unei opere originale de artă grafică sau plastică ori a unei opere fotografice care implică, în calitate de vânzători, cumpărători sau intermediari, saloane, galerii de artă, precum și orice comerciant de opere de artă.

(3) În sensul prezentei legi, copiile operelor originale de artă sau fotografice, care au fost făcute într-un număr limitat de către însuși autorul lor sau cu aprobarea acestuia, sunt considerate opere de artă originale.

(4) Suma datorată în temeiul alin. (1) se calculează conform următoarelor cote, fără a putea depăși 12.500 euro sau contravaloarea în lei:

- a) de la 300 la 3.000 euro – 5%;
- b) de la 3.000,01 la 50.000 euro – 4%;
- c) de la 50.000,01 la 200.000 euro – 3%;
- d) de la 200.000,01 la 350.000 euro – 1%;
- e) de la 350.000,01 la 500.000 euro – 0,5%;
- f) peste 500.000 euro – 0,25%.

(5) Vânzătorul trebuie să îi comunice autorului informațiile prevăzute la alin. (1), în termen de două luni de la data vânzării, răspunzând de reținerea procentelor sau cotelor din prețul de vânzare, fără adăugarea altor taxe, și de plată către autor a sumei datorate conform prevederilor alin. (4).

(6) Beneficiarii dreptului de suită sau reprezentanții acestora pot solicita, timp de 3 ani de la data revânzării, persoanelor prevăzute la alin. (2) informații necesare pentru a asigura plata sumelor datorate conform prevederilor alin. (4).

(7) Dreptul de suită nu poate face obiectul vreunei renunțări sau înstrăinări.

● **JURISPRUDENȚĂ. Dec. ICCJ (SC I) nr. 2309/2020** (www.scj.ro): *Din perspectiva art. 2.523 NCC, care stabilește limitativ criteriile de determinare a datei la care începe să curgă termenul de prescripție, aceste criterii trebuie corelate cu natura specifică a drepturilor în litigiu, anume cu împrejurarea că în materia dreptului de suită este explicit instituită prin legea specială [art. 24 alin. (5) L. nr. 8/1996] obligația vânzătorului debitor de a proceda la informarea titularului priv. actul de vânzare ce dă naștere dreptului patrimonial de a încasa cotele legale din prețul încasat în urma unei asemenea convenții. Menționatele reglem. speciale, ce sunt specifice dreptului patrimonial de suită al autorilor de opere de artă, reprezintă mijloace de protecție menite să asigure exercițiul efectiv al dreptului respectiv, dat fiind că asemenea titulari de drepturi nu au vreo participare în actele de revânzare a operelor, fiind, astfel, prin ipoteză terți față de respectivele tranzacții. Or, acceptarea tezei potrivit căreia ei (și implicit organismele de gestiune colectivă care îi reprezintă) ar avea o obligație de diligență (prin prisma art. 2.523 NCC) de a lua cunoștință de actele de revânzare prin demersuri proprii de consultare a informațiilor care se publică pe rețeaua internet sau că ar trebui să fie permanent conectați la mijloacele/platformele de publicitate administrate de oricare dintre entitățile care se ocupă de vânzarea de opere de artă, spre a cunoaște vânzarea unei opere proprii, ar constitui o restrângere nejustificată a dreptului la informare pe care legea îl recunoaște într-un mod specific titularilor acestei categorii de drepturi cu corelativul obligației vânzătorilor de a face această informare asociată cu plata însăși a dreptului de suită, dar și o nesocotire a principiului general de drept care impune caracterul prioritar și derogatoriu al legii speciale (specialia generalibus derogant).*

Repere bibliografice

I. Dreptul de autor

ADAM Nicolaie, *Dreptul la paternitatea operei în epoca plagiatului*, în „RRDPI”, nr. 4/2017, pp. 151-162.

BARBU Ana Maria, *Conceptul de parodie în dreptul uniunii: cele două fețe ale monedei*, în „RRDPI”, nr. 3/2018, pp. 36-42.

BODOAȘCĂ Teodor, *Opinii privind reglementarea, noțiunea și natura juridică a operelor audiovizuale*, în „RRDPI”, nr. 4/2017, pp. 64-71.

BODOAȘCĂ Teodor, *Opinii privind autorul, subiectul și titularul dreptului de autor, precum și utilizatorul în reglementarea Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe*, în „RRDPI”, nr. 1/2020, pp. 13-21.

BODOAȘCĂ Teodor, *Contribuții la studiul dispozițiilor Legii nr. 8/1996 referitoare la durata protecției juridice a drepturilor morale și patrimoniale de autor*, în „RRDPI”, nr. 1/2021, pp. 9-26.

BODOAȘCĂ Teodor; DRĂGHICI Aurelia, *Utilizarea operei de terțe persoane fără consimțământul titularului dreptului de autor*, în „RRDPI”, nr. 1/2013, pp. 30-54.

BODOAȘCĂ Teodor; GRĂJDEANU Viorica, *Discuții în legătură cu unele aspecte juridice ale contractului de comandă în reglementarea Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe*, în „RRDPI”, nr. 2/2016, pp. 20-33.

BODOAȘCĂ Teodor; MURGU Andrei, *Mijloace de apărare de drept civil a drepturilor morale de autor în contextul protecției juridice a drepturilor nepatrimoniale*, în „RRDPI”, nr. 3/2016, pp. 25-43.

BODOAȘCĂ Teodor; MURGU Andrei, *Opinii privind semnificația juridică a plagiatului*, în „RRDPI”, nr. 4/2016, pp. 76-87.

BODOAȘCĂ Teodor; TARNU Lucian-Ioan, *Opinii în legătură cu semnificația unor expresii utilizate în domeniul protecției juridice a creației intelectuale*, în „RRDPI”, nr. 4/2016, pp. 272-280.

BODOAȘCĂ Teodor; TARNU Lucian-Ioan, *Aspecte generale privind gestiunea colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și a celor conexe*, în „RRDPI”, nr. 1/2019, pp. 31-50.

BODOAȘCĂ Teodor; SFÂRLOG Tudor Vlad, *Răspunderea contravențională conform Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe*, în „RRDPI”, nr. 4/2019, pp. 28-41.